



DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.241/2022/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Hegedűs Péter ügyvéd (cím) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű, II. rendű felperes neve (cím) II. rendű, III. rendű felperes neve (cím) III. rendű, IV. rendű felperes neve (cím) IV. rendű, V. rendű felperes neve (cím) V. rendű, VI. rendű felperes neve (cím) VI. rendű, VII. rendű felperes neve (cím) VII. rendű, VIII. rendű felperes neve (cím) VIII. rendű, IX. rendű felperes neve (cím) IX. rendű, X. rendű felperes neve (cím) X. rendű, XI. rendű felperes neve (cím) XI. rendű, XII. rendű felperes neve (cím) XII. rendű, XIII. rendű felperes neve (cím) XIII. rendű, XIV. rendű felperes neve (cím) XIV. rendű, XV. rendű felperes neve (cím) XV. rendű, XVI. rendű felperes neve (cím) XVI. rendű, XVII. rendű felperes neve (cím) XVII. rendű, XVIII. rendű felperes neve (cím) XVIII. rendű, XIX. rendű felperes neve (cím) XIX. rendű és XX. rendű felperes neve (cím) XX. rendű felpereseknek – a Dr. Cserich-Dr. Gyovai Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: Dr. Cserich Zsolt ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében az Egri Törvényszék 12.P.20.160/2020/141. számú ítélete ellen az alperes által 143. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes marasztalásának tőkeösszegét az I. és a II. rendű felperes javára személyenként 2 072 250 (kétfmillió-hetvenkétezer-kétszázötven), a III. és a IV. rendű felperes javára személyenként 2 187 500 (kétfmillió-száznyolcvanhétezer-ötszáz), az V. és a VI. rendű felperes javára személyenként 1 551 550 (egymillió-ötszázötvenegyezer-ötszázötven), a VII. és a VIII. rendű felperes javára személyenként 2 312 500 (kétfmillió-háromszáztizenkétezer-ötszáz), a IX. és a X. rendű felperes javára személyenként 2 341 750 (kétfmillió-háromszáznegyvenegyezer-hétszázötven), a XI. és a XII. rendű felperes javára személyenként 2 145 000 (kétfmillió-száznegyvenötezer), a XIII. és a XIV. rendű felperes javára személyenként 2 137 500 (kétfmillió-százharminchétezer-ötszáz), a XV. rendű felperes javára 3 003 000 (hárommillió-háromezer), a XVI. rendű felperes javára 4 324 000 (négymillió-háromszázhuszonnégyezer), a XVII. és a XVIII. rendű felperes javára személyenként 1 815 450 (egymillió-nyolcszázötvenegyezer-négyszázötven), a XIX. és a XX. rendű felperes javára személyenként 3 024 750 (hárommillió-huszonnégyezer-hétszázötven) forintra leszállítja, az ezt meghaladó tőkeösszegekre a keresetet elutasítja; egyebekben az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak az általános forgalmi adót is tartalmazó 914 400 (kilencszáztizennégyezer-négyszáz) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Megállapítja, hogy az alperes 2 500 000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték visszatérítésére jogosult.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] A felperesek tulajdonában álló, valamint az ingatlan címe szám alatti ingatlan is kertvárosi, családi házas beépítésű övezetben fekszenek, ahol a szükségszerű villanyoszlopokon és elektromos légvezetéseken túl a 2010. évben tetőn kívüli építményként

kizárólag a kémények jelentek meg. A ingatlan címe szám alatt ingatlan a környezetébe illeszkedett, építészeti stílusa a környezettel azonos volt.

[2] Az alperes a ingatlan címe szám alatti lakóház keleti homlokzati oldalfalában, a terasz alatt kialakítandó helyiségben átviteli szekrényt; közvetlenül az oldalfalhoz rögzítve, illetőleg a tetőszerkezethez erősített acél antenna szerkezeten elhelyezett adaptereken 3 darab 1,3 méteres rádiótelefon antennát és 3 darab RRU kisméretű erősítő berendezést helyezett el, amelyek feladata völgy neve 3.G-UMTS szabványon alapuló szolgáltatással történő ellátása. A bázisállomást az alperes 2010. december 14. napján vette át és 2010. december 20. napján aktiválta. Az antenna felhelyezésével az érintett ingatlan megjelenése megváltozott, melyet kiemel, hogy az az utca legmagasabb pontján helyezkedik el és az ingatlan melletti két telek nincs beépítve.

[3] A tervezés és kivitelezés idején a bázisállomás a megvalósult helyett a jelenlegi bázisállomás 70-120 méter hosszú északi irányú eltolásával és egy 25-32 méter magasságú átvíztárolótorony megépítésével lett volna elhelyezhető; melynek lehetőségét az alperes a telepítés előtt érdemben nem vizsgálta.

[4] A megvalósult bázisállomás a felperesek tulajdonában álló, ugyanezen utcában található ingatlanoktól 45-112 méter távolságra helyezkedik el.

[5] A felperesek keresetükben kérték az alperes kötelezését az érintett ingatlanonként tulajdoni arányukhoz igazodó, a keresetben megjelölt tőkeösszegű kártérítés és az után késedelmi kamat megfizetésére arra hivatkozva, hogy a megvalósult bázisállomás szükségtelenül zavarja az ingatlanok használatát, az ingatlanok értékének csökkenésével ilyen mértékű káruk keletkezett.

[6] Az alperes ellenkérelmében kérte a felperesek keresetének az elutasítását azzal, hogy az állomás szükségtelen zavarást nem valósít meg.

[7] Az elsőfokú bíróság 12.P.20.479/2015/126. számú ítéletében a felperesek keresete szerinti tőkeösszegekben marasztalta az alperest, mely ítéletet a Debreceni Ítélőtábla Pf.II.20.033/2019/6. sorszám alatti végzésével hatályon kívül helyezett és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[8] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 2 234 425, a II. rendű felperesnek 2 234 425, a III. rendű felperesnek 2 371 250, a IV. rendű felperesnek 2 371 250, az V. rendű felperesnek 1 763 128, a VI. rendű felperesnek 1 763 128, a VII. rendű felperesnek 2 506 525, a VIII. rendű felperesnek 2 506 525, a IX. rendű felperesnek 2 511 325, a X. rendű felperesnek 2 511 325, a XI. rendű felperesnek 2 260 500, a XII. rendű felperesnek 2 260 500, a XIII. rendű felperesnek 2 317 050, a XIV. rendű felperesnek 2 317 050, a XV. rendű felperesnek 3 349 500, a XVI. rendű felperesnek 4 718 800, a XVII. rendű felperesnek 2 024 925, a XVIII. rendű felperesnek 2 024 925, a XIX. rendű felperesnek 3 196 425, a XX. rendű felperesnek 3 196 425 forintot, valamint az ezen összegek után 2010. december 21. napjától járó törvényes késedelmi kamatát, továbbá a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 7 200 000 forint perköltséget.

[9] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a megismételt eljárásban mindkét kirendelt igazságügyi szakértő kiegészítette az alapeljárásban adott szakértői véleményét. szakértői igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő véleménye ezen kiegészítésekkel már nem szenved a hatályon kívül helyező végzésben terhére rótt hiányosságokban, az ellentmondásmentes, nem hiányos vagy homályos, ezért azt az ítélezés alapjául elfogadta és az alperes új szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát elutasította.

[10] Kifejtette, hogy a mobilhálózat kiépítése érdekében létesített antennatorony által a szomszédos ingatlanokban okozott kár elbírálására a szomszédjog általános szabályai

és a szerződésen kívüli kártérítés szabályai az irányadóak; a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 100. § alapján a szükségtelen zavarás által okozott kárt meg kell téríteni. A szükségtelen zavarás megállapítása az ingatlanok és a távközlési cég érdekeinek mérlegelésével és összevetésével történhet. Az alperes felelősségét kimentheti annak bizonyításával, hogy az állomás telepítése során a tőle elvárható magatartást tanúsította: a bázisállomás csak az adott helyszínen volt telepíthető; a bázisállomás más, kisebb zavarást, hátrányt okozó helyszínen nem volt megvalósítható; más kivitelezési mód számára kirívóan aránytalan következményekkel járt volna.

[11] Az igazságügyi szakértői véleményre alapítottnak arra a következtetésre jutott, hogy a felszerelt torony és bázisállomás tájidegen jellegű, amely a felperesi ingatlanokban értékcsökkenést okoz, amely a kártérítési jog eszközeivel értékelhető. A szakértői véleményben szereplő fényképfelvételekből láthatóan az építmény a vizsgált épített környezetben idegen, a szakértő részletesen kifejtett műszaki jogi álláspontja szerint az ingatlanok értékét csökkenti, ami a szükségtelen zavarás körében értékelendő. Szintén a szükségtelen zavarás körében bír jelentőséggel a bázisállomás egészségügyi károsító hatásaitól való félelem által kiváltott ellenérzés, amely az igazságügyi szakértő véleménye szerint szintén csökkenti az ingatlanok forgalmi értékét. Mindezek alapján megállapította, hogy a felperesek eredménnyel bizonyították, hogy a bázisállomás adott helyszínen és módon történt létesítése szükségtelen zavarás, ekként jogellenes magatartás, amelynek következtében kárt szenvedtek.

[12] Az alperes kártérítési felelősségét kimenteni nem tudta. Az igazságügyi hírközlési szakértő véleménye szerint a bázisállomás létesítésére egy másik helyszínen is lehetőség lett volna, további alternatív helyszínek ugyanakkor a domborzati viszonyokra tekintettel nem merülhettek fel. Az alperesnek már a bázisállomás létesítését megelőzően is vizsgálnia kellett volna az ezen helyszínen történő telepítést és elő kellett volna terjesztenie az építési engedély iránti kérelmet, csak annak elutasítása esetén lenne megállapítható, hogy az ezen helyszínen történő telepítésnek jogi akadálya volt. Az alperes az általa nyújtott közszolgáltatást piaci alapon teljesíti, ekként gazdasági tevékenységének kockázatát is viselni köteles; akár nyereségének csökkentése mellett is olyan telepítési helyszínt kellett volna választania, amely nem értékelhető szükségtelen zavarást okozó magatartásként. Megállapította, hogy a bázisállomás alternatív helyen történő megvalósítása mind a felperesi ingatlanok, mind az ezen helyszínen megvalósult torony zavarása által érintett egyéb ingatlanok esetében – valamennyi vizsgált megvalósítási forma esetén – kisebb érdeksérelemmel járt volna.

[13] Az egyes ingatlanokban bekövetkezett értékcsökkenést az igazságügyi ingatlanforgalmi szakvéleményben foglaltak szerint állapítva meg, a tulajdoni arányoknak megfelelően kötelezte az alperest a felperesek javára kártérítés megfizetésére. Kifejtette, hogy ugyan az alternatív helyszínen álcázott torony létesítése esetén az építményt a felperesek nem értékelhették volna szükségtelen zavarásként, azonban a felpereseket olyan helyzetbe kell hozni, mint ha a szükségtelen zavarás nem következett volna be, ekként az alperes a teljes kárt köteles megfizetni.

[14] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperesek keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalásukat. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 252. § (2) és (3) bekezdései alapján.

[15] Állította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállás téves, iratellenes, az ítélet jogi álláspontja tekintetében ellentmondásos. Az elsőfokú bíróság az

1952. évi Pp. 2. §, valamint 3. § (3) és (4) bekezdéseit sértve az alperes releváns bizonyítási indítványait elutasította, ítéletét megalapozatlan igazságügyi szakértői véleményre alapította, a hatályon kívül helyező végzésben is kifejtettek ellenére az 1952. évi Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

[16] Továbbra is aggályosnak minősítette szakértől igazságügyi szakértő véleményét: álláspontja szerint a szakértő a hatályon kívül helyező végzésben megjelölt ellentmondásokat nem oldotta fel, az alperesi észrevételeket figyelmen kívül hagyta. Nem végezte el az alternatív helyszínen létesíthető toronyszerkezetre épített bázisállomás magasságának, láthatóságának szimulációját; nem állapította meg teljeskörűen az ezen állomás zavarásával érintett ingatlanok körét, továbbá indokolatlanul kizárólag a belterületi, lakófunkciójú ingatlanokat vizsgálta. Nem csatolta az általa hivatkozott terepadatokat tartalmazó iratokat; az ingatlanok magassági és egyéb adatait, nem mutatta be az alkalmazott számítástechnikai modellt, így a szakvélemény nem ellenőrizhető. A szakértő indokolatlanul vett figyelembe álcázott tornyot: nem ismert, hogy milyen álcázással számolt, teljes takarás egyébként nem lehetséges, a környezetre figyelemmel az álcázott torony is elütne a környezetétől, továbbá nem ismert, hogy milyen torony építésére kötelezték volna az alperest, azt sem vizsgálta, milyen torony valósítható meg ténylegesen. A szakértő továbbra sem adott magyarázatot az általa megállapított értékcsökkenés mértékének eltérésére; nem jelölte meg, mire alapítja az egészségkárosító hatást és annak értékcsökkentő jellegét. Az elsőfokú bíróság ezért az 1952. évi Pp. 182. § (3) és 177. § (6) bekezdése alapján nem mellőzhette volna az alperes indítványára új szakértő kirendelését; az alperes ezen bizonyítási indítványának elutasítását nem is indokolta.

[17] Továbbra is vitatta, hogy egy toronyszerkezetre épített, takarástól mentes, jól látható bázisállomás kisebb zavaró hatást okozna, mint a meglévő, tetőre szerelt, csak részben látható szerkezet. Előadása szerint a helyszíni szemlén is látható volt, hogy a szükséges toronymagasság miatt ez a megvalósítás lényegesen több ingatlant érintett volna, melyet az általa készített fényképfelvételek is igazolnak.

[18] A Pécsi Ítéltábla, a Kúria és a Fővárosi Ítéltábla eseti döntéseinek felhívásával kifejtette, hogy önmagában a látvány nem minősülhet zavarásnak, egy építmény tájidegen jellege nem akadályozza más ingatlanok birtoklását, rendeltetésszerű használatát, csupán esztétikai kérdés, mely a polgári jog eszközeivel nem értékelhető. A tájidegen jelleg megítélése során a szakértő nem vette figyelembe a már kiépített villanyoszlopokat és légvezetékeket; az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy miért fogadta el e körben a szakértői véleményt.

[19] Hivatkozott arra is, hogy az eltelt időre tekintettel a mobil átjátszó állomásoktól való félelem már nem áll fenn; a félelemérzet emellett tudományosan nem igazolt. A szakértő konkrét adatokkal sem a félelemérzet miatti értékcsökkenés tényét, sem annak mértékét nem támasztotta alá.

[20] A bázisállomás elhelyezése a szolgáltatás biztosítása érdekében szükséges volt, az csak adott területen volt létesíthető, így a szükségtelen zavarás nem állapítható meg, melyet az elsőfokú bíróság nem értékelt és annak mellőzését sem indokolta, megsértve az 1952. évi Pp. 2. § (1) és 3. § (3)-(4) bekezdéseit.

[21] E. Megyei Jogú Város Főépítésének tájékoztatására hivatkozva állította, hogy a hírközlési szakértő által meghatározott alternatív helyszínen a bázisállomás jogi okból ténylegesen nem volt telepíthető. A felperesek a másik helyszín választása esetén is részben ugyanazt a zavaró hatást élték volna meg, ugyanakkor más hasonló személyek is érintetté váltak volna, így nem volt lehetséges a zavarás nélküli vagy kisebb zavarással járó megvalósítás; azaz az alperes sikeresen kimentette kártérítési felelősségét.

[22] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint a másodfokú eljárással felmerült költségeik megtérítését kérték. Kiemelték, hogy az elsőfokú bíróság teljeskörűen lefolytatta a hatályon kívül helyező végzésben írt bizonyítást; ítéletének indokolását is kiegészítette akként, hogy azok részleteinek indokolásba foglalása nélkül magáévá tette a szakértői véleményben vagy a felperesi beadványokban kifejtetteket. Kérték, hogy a szükséges indokolásbéli kiegészítéseket az ítéltábla pótolja.

[23] Érvelésük szerint a megismételt eljárásban kiegészített ingatlan értékbecslő szakértői vélemény aggálytalan. Az alternatív helyszínen megvalósítható toronnyal érintett ingatlanok körének meghatározása szakértői kérdés, mely körben a szakértő nem utasítható. A szakértő az összehasonlíthatóság és teljeskörűség elve szerint választotta ki a vizsgálandó ingatlantípusokat, helyszíni szemle alapján állapította meg a láthatóság szempontjából szóba jöhető ingatlanok körét és mérések, beszerzett terepadatok alapján modellezte a ténylegesen érintett ingatlanokat, majd szakértői becslésre alapított megállapításokat tett, ekként szakmailag megalapozott véleményt adott, melyből megállapítható, hogy a bázisállomás alternatív helyszínen történő megvalósítása – bármely kialakítás esetén – lényegesen kisebb sérelmet, értékcsökkenést okozott volna.

[24] A szakértő kiküszöbölte a létesítmény tájidegenségével kapcsolatban a korábbi véleményében feltárt ellentmondásokat: fényképekkel is bemutatta, hogy a bázisállomás létesítése előtt más zavaró létesítmény nem volt, a létesítmény kirívóan eltér az igényes kertvárosi környezettől. Nyilatkozott arról is, hogy a meglévő vezetékhalózat miért nem bír jelentőséggel; reagált a másodfokú határozatban az értékcsökkenés objektív jellegével kapcsolatban tett megállapításra is. A szakértő megjelölte az általa a félelemérzet értékcsökkentő hatása körében végzett „felmérés” időpontját és a kérdezett személyek körét is. A felperesek továbbá utaltak arra, hogy az állomás okozta egészségügyi károsodástól való félelemérzett a bírói gyakorlat szerint köztudomású tényként veendő figyelembe.

[25] A felperesek tanúkkal, okiratokkal és szakértői véleménnyel bizonyították, hogy a bázisállomás szükségtelen zavarást valósít meg a felperesi ingatlanokban, elsősorban az egészségügyi károsodástól való félelem, a tájidegen jelleg és láthatóság által. Kiemelték, hogy az alperesi állásponttal szemben a tájidegen jelleget vagy annak hiányát a Kúria is figyelembe veszi a BH2020. 329 szám alatt közzétett eseti döntés szerint.

[26] A forgalmi érték és az értékcsökkenés meghatározása szakértői becsléssel elfogadott; a szükségtelen zavarással okozott kár bekövetkezését és összecszerűségét ennek megfelelően bizonyították. Az alperes a kártérítési felelősség alóli mentesülését nem bizonyította, mivel a telepítéskor nem is keresett kisebb zavarást okozó lehetőséget; továbbá nem igazolta, hogy a más helyszínen történő megvalósítás is ugyanilyen zavarással járt volna elsősorban a felperesek vonatkozásában. A hírközlési szakértő véleménye szerint az állomás más helyszínen is lehelyezhető lett volna; már a tervezéskor és létesítéskor is volt kisebb zavarással járó műszaki megoldás. Torony építését az adott területen jogszabály nem tiltotta, a főépítész konkrét tervdokumentáció nélkül nem nyilatkozhatott arról, hogy az alternatív helyszínen a szükséges tornyot nem engedélyezték volna, így a létesítés jogi akadálya nem bizonyított. Az alperes a teljes kártérítés elve alapján az ingatlanokban bekövetkezett teljes értékcsökkenést megtéríteni tartozik.

[27] A fellebbezést az ítéltábla kisebb részben találta alaposnak.

[28] Az ítéltábla a logikai sorrend figyelembevételével elsődlegesen az alperes másodlagosan előterjesztett, az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmét vizsgálta és megállapította, hogy ítélet hatályon kívül helyezésének indokai nem állnak fenn.

[29] Az alperes eljárási szabálysértésként hivatkozta, hogy az elsőfokú bíróság az 1952. évi Pp. 221. § (1) bekezdését megsértve továbbra sem adta érdemi, a bizonyítékok mérlegelésére is kiterjedő indokát döntésének.

[30] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen rögzítette a felek perbeli nyilatkozatait és a szakértői véleményekben foglaltakat, azonban az egyes bizonyítékok értékelése, a mérlegelésnél figyelembe vett körülmények vonatkozásában ítélete valóban hiányos. Eljárási szabálysértés miatt ugyanakkor az ítélet hatályon kívül helyezése csak abban az esetben indokolt, ha az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen. Ennek megállapítása során a feltárt konkrét szabálysértés jellegét és súlyát, valamint az érdemi döntésre gyakorolt hatását kell figyelembe venni [az 1959. évi Pp. alapján elbírállható ügyekben alkalmazható 1/2014. (VI.30.) PK vélemény I. pont]. Az indokolási kötelezettség megsértésére alapítottan ez akként értelmezendő, hogy a hatályon kívül helyezésnek csak akkor van helye, ha az elsőfokú határozatból és az eljárás adataiból nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság döntését mire alapította, és ezért az érdemi határozat nem bírálható felül. Amennyiben az érdemi döntéshez szükséges adatok rendelkezésre állnak, érdemi döntést kell hozni. Az elsőfokú ítélet indokolásából - figyelemmel az eljárás anyagára is – annak hiányai mellett is levezethetők a döntés során figyelembe vett körülmények, az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok, ekként az érdemi felülbírálatra az indokolás kiegészítése mellett alkalmas; így ezen jogszabálysértés nem alapozza meg annak az 1952. évi Pp. 252. § (2) bekezdésén alapuló hatályon kívül helyezését.

[31] Az alperes hivatkozott továbbá az 1952. évi Pp. 2. § (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére. Ezen igazságszolgáltatási alapelv részjogosítványain keresztül érvényesül, melyek különösen a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás tisztességesége, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének és a fegyveregyenlőségnek a követelménye [8/2015. (IV.17.) AB határozat]. Önmagában azonban az alperes által e körben hivatkozott azon körülmény, hogy az elsőfokú bíróság egyes bizonyítékokat az alperes állítása szerint nem vagy nem megfelelően értékelt, vagy a bizonyíték mellőzését nem indokolta, nem alapozza meg ezen sérelmet, az a perrendtartás egyéb rendelkezései alapján ítélandó meg. Az indokolási kötelezettség megsértése a már kifejtettek szerint az ítélet hatályon kívül helyezésének csak meghatározott – jelen perben fenn nem álló – esetekben lehet indoka; a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése (így egyes bizonyítékok indokolatlan elvetése) az ítélet megváltoztatását alapozhatja meg, míg a felajánlott releváns bizonyítás mellőzése a bizonyítás másodfokú eljárásban történő kiegészítésének lehet indoka, csak a bizonyítás megismétlésének illetve nagy terjedelmű kiegészítésének szükségessége indokolná az ítélet az 1952. évi Pp. 252. § (3) bekezdésén alapuló hatályon kívül helyezését. A bizonyítás további kiegészítése ugyanakkor jelen perben nem volt szükséges.

[32] Az alperes ugyan hivatkozott az 1952. évi Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére is, azonban nem nyilatkozott arról, hogy a tájékoztatás elmaradását mely körben sérelmezi; az elsőfokú bíróság a perben bizonyítandó tényekről és a bizonyítási teherről, valamint a bizonyítás sikertelenségének következményeiről megfelelően tájékoztatta a feleket.

[33] Az elsőfokú bíróság továbbá a per eldöntéséhez szükséges körben a bizonyítást lefolytatta; a hatályon kívül helyező végzésben előírtaknak eleget tett. A megismételt eljárásban mindkét szakértő kiegészítette szakértői véleményét, az ekként kiegészített szakértői vélemények a később kifejtettek szerint már mentesek a hatályon kívül helyező végzésben megfogalmazott ellentmondásoktól és hiányoktól, így az ítélezés alapjául szolgálhatnak. A kirendelt igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő részletes indokát adta annak, hogy miért nem az alperes által indítványozott módon folytatta le a szakértői

bizonyítást. Figyelemmel arra, hogy az igazságügyi szakértő több helyszíni szemlét is tartott, nem volt indokolt a bíróság részvételével újabb helyszíni szemlét foganasítani. Az alperes megalapozatlanul állította, hogy a kirendelt szakértő nem válaszolt az általa feltett kérdésekre; a szakértő a részére megküldött alperesi észrevételekre 12.P.20.160/2020/112. és 121. sorszám alatt részletesen nyilatkozott. Nem teszi a szakértői véleményt aggályossá és nem indokolja új szakértő kirendelését az, ha a szakértői véleményben foglaltakkal a fél nem ért egyet. Az alperes mindezekre tekintettel az 1952. évi Pp. 3. § (4) bekezdésének sérelmét is megalapozatlanul állította. Az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben előírt és a perben szükséges bizonyítást lefolytatta, így a bizonyítás kiegészítése, megismétlése nem vált szükségessé; az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése sem az 1952. évi Pp. 252. § (2), sem a 252. § (3) bekezdése alapján nem volt indokolt.

[34] Az ítéltábla az alperes elsődleges, az ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmét is nagyobb részt megalapozatlannak találta.

[35] Ahogyan arra a Kúria a 13/2014. szám alatt közzétett polgári elvi döntésében is rámutatott: a perbelihez hasonló esetekben az 1959. évi Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősség szükségképpen elemeként meghatározott jogellenes magatartás az 1959. évi Ptk. 100. §-ában foglalt tilalom megsértése, azaz a szükségtelen zavarás. A szükséges, azaz észszerű tűréshatáron belüli, illetőleg a szükségtelen zavarás tényét az érintettek érdekeinek összemérése útján lehet meghatározni, a szembenálló érdekek közötti egyensúly mentén határozható meg azon zavarás mértéke, amelyet az ingatlan használója még tűrni köteles. A zavarás szükségtelensége akkor állapítható meg, ha kellő gondosság mellett a káros következmények elkerülhetőek lettek volna (EBH2009. 2039), vagy az egyébként méltányolható cél kisebb zavarással is megvalósítható volt. E körben kell figyelembe venni a felpereseknek az ingatlan zavartalan és a már meglévő környezeti adottságok védelmét is biztosító használatához fűződő érdeke mellett a fogyasztó lefedettséghez fűződő érdekét és az alperesnek a szolgáltatás bővítéséhez, a beruházás gazdaságosságához fűződő érdekeit, továbbá a hálózat kiépítéséhez kapcsolódó közérdeket. Figyelemmel kell lenni ugyanakkor arra is, hogy a technika fejlődése következtében az épített környezet folyamatosan változik, az ehhez kapcsolódó, szükséges létesítmények megjelenése a településeken is mindinkább általánossá válik. A bírósági gyakorlat által is követett jogi megoldás egyfajta kártelepítési, kockázatmegosztási elemet hordoz (Kúria Pfv.III.21.280/2016/5.): a szükségtelen mértéket el nem érő zavarást az ingatlan tulajdonosai tűrni kötelesek, kártérítésre nem tarthatnak igényt; míg a szükségtelen zavarás esetén a szolgáltató kártérítési felelősséggel tartozik.

[36] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás alapján megalapozottan állapította meg, hogy a bázisállomás alperes által választott helyen és módon történt telepítése a felpereseket szükségtelenül zavarja ingatlanaik használatában.

[37] A szükségtelen zavarás körében értékelhető a kilátáselvonás, a beárnyékolás, az intimitásvesztés, a zajhatás, az átjátszó állomás közelsége, annak az adott környezetbe nem illő látványa, és az egészségügyi kihatástól való félelem miatti ellenérzés (EBH2006. 1399), melyek közül a felperesek a megismételt eljárásban az állomás közelségére, tájidegenségére és annak egészségügyi hatásaitól való félelemre hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság e körben szakértői és tanúbizonyítást folytatott.

[38] Az alperes sem tette vitássá, hogy a perbeli bázisállomást a felperesek ingatlanaival azonos utcában található családi házra telepítette, amely a felperesek ingatlanainak közvetlen közelében, azoktól megközelítőleg 50-100 méter közötti távolságra található. Az állomás valamennyi felperesi ingatlanból – vagy magából az épületből, vagy a kertből, vagy mindkettőből – látható, bár annak mértéke ingatlanonként eltérő. A létesítmény távolsága mind az épített környezetbe illeszkedése, mind az egészségügyi kihatásoktól való félelem mértéke körében jelentőséggel bír.

[39] Az ítéltábla szükségesnek tartja kiemelni, hogy az 1959. évi Ptk. 360. § (1) bekezdéséből következően a perben azt kellett vizsgálni, hogy a bázisállomás alperes által választott helyszínen és módon történt telepítése a telepítés és beüzemelés időpontjában megvalósított-e szükségtelen zavarást, illetőleg a szükségtelen zavarással összefüggésben ezen időpontban okozott-e és milyen összegű kárt.

[40] Az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő a megismételt eljárásban szakértői véleményét kiegészítve részletesen nyilatkozott a bázisállomás tájidegen jellege miatti zavaró hatásáról. E szerint tájidegenség alatt a bázisállomás telepítésével beállt tájbeli eltérést, a tájbeli környezet változását értékelte. Kifejtette, hogy a felperesi ingatlanok környezetében található villanyoszlopok, elektromos felsővezetékek kiépítése a bázisállomás telepítése előtt történt, és ekkor napelem telepítve nem volt az érintett területen. Részletesen kifejtette, hogy mind a 'utca neve1' utcában (ahonnan a perbeli bázisállomás szintén látható), mind a perbeli 'utca neve2' utcában az épületek közös jellemzője volt a létesítés idején, hogy tetőn kívüli építményként kizárólag kémény jelent meg. Nyilatkozatát a szakértő számos fényképfelvétellel támasztotta alá.

[41] Az alperes helytállón hivatkozott arra, hogy egy létesítmény környezetbe illeszkedése elsősorban esztétikai kérdés, mely általában kívül esik a polgári jogon, azonban egy építmény létesítésével okozott környezetváltozás olyan minőségű és mértékű is lehet, amely már az ingatlan tényleges értékcsökkenését okozza. A bírói gyakorlat (így a 13/2014. Polgári elvi döntés, a Kúria Pfv.III.21.382/2015/4. számú ítélete) ennek megfelelően az adott környezetbe nem illő létesítmény nyomasztó látványát bizonyos esetekben – a körülmények mérlegelése mellett – szükségtelen zavarásként fogadja el. Az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő által rögzítettek szerint az állomás létesítése előtt az adott táji környezetre egységes vagy csupán az építés időpontjához igazodóan eltérő, közel azonos építészeti stílusú zárt soros, illetve oldalhatáros beépítésű lakóépületek voltak jellemzőek. Az alperes ezen családi házas övezetbe, közvetlenül a lakóházak közé telepítette a perbeli bázisállomást, korábban ezen a területen ilyen jellegű technikai létesítmény nem volt.

[42] A szakértő arra is rámutatott, hogy a telepítés helyszínéül szolgáló ingatlan elhelyezkedése – mivel az utca legmagasabb pontján fekszik és mindkét oldalán beépítetlen telek határolja – kifejezetten kiemeli az ipari jellegű létesítmény környékbéli épített környezettől való jelentős eltérését. A szakértő véleménye szerint az épített környezet ilyen mértékű megváltoztatása a telepítés idején „lokális sokkot” okozott, és az ingatlanok értékére is hatással volt. Az elsőfokú bíróság a szakértő részletes véleményét és a csatolt fényképfelvételeket helytállón értékelte akként, hogy jelen esetben a telepítés idején a perbeli ingatlanok környezetének ilyen mértékű, az ingatlanok forgalmi értékére is kiható megváltoztatása szükségtelen zavarásnak minősül.

[43] Az alperes iratellenesen hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy a szakértő az állomás egészségkárosító hatását és annak értékcsökkentő jellegét állapította meg. A szakértő kizárólag a vélelmezett egészségügyi károsító hatásoktól való félelemérzet miatti ellenérzés vonatkozásában állapított meg értékcsökkentő hatást. Ahogyan az ítéltábla a töretlen bírói gyakorlattal egyetértve, már a hatályon kívül helyező végzésben is kifejtette, e szubjektív félelemérzet objektivizálódhat azzal, hogy az ingatlanok iránti forgalmat csökkentve az ingatlanok forgalmi értékének eséséhez vezet. Az értékcsökkenés mértéke az adott eset sajátosságai alapján ítélt meg, figyelemmel a helyszínrre, az ingatlanok létesítménytől való távolságára és egyéb körülményekre. Annak megítélése, hogy az ingatlanok forgalmi értékének csökkenése ténylegesen bekövetkezett-e és az értékcsökkenés mértékének megállapítása az 1952. évi Pp. 177. § (1) bekezdése szerinti igazságügyi szakértői kompetencia (Kúria Pfv.III.21.280/2016/5., Pfv.III.21.382/2015/4. számú ítéletei).

[44] A szakértő mind az alapeljárásban adott szakértői véleményében, mind a megismételt eljárás során adott kiegészítő szakértői véleményében akként foglalt állást, hogy a bázisállomás vélelmezett egészségügyi károsító hatásától való félelemérzet miatti ellenérzés a felperesi ingatlanokban tényleges értékcsökkenést okozott. A kiváltott félelemérzet szubjektív tényező, annak mérése objektív módon nem lehetséges, az csupán szakértői becsléssel határozható meg, a szakértői vélemény nem minősül aggályosnak az 1952. évi Pp. 182. § (3) bekezdése szerint önmagában arra tekintettel, hogy annak valamely megállapítása szakértői becslésen alapul. Ahogyan az ítéltábla a hatályon kívül helyező végzésben már kifejtette: a szakértői becslés elfogadott azon esetekben, amikor a szakkérdés megválaszolásához egzakt tudományos módszer nem lehetséges. A szakmai érvekkel is alátámasztott becslés a töretlen bírói gyakorlat szerint elfogadható az értékvesztés nagyságrendjének meghatározására (Kúria Pfv.III.21.280/2016/5. számú ítélete). Az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő részletesen beszámolt az általa alkalmazott szakértői módszerről, összehasonlító adatokat tüntetett fel, a hatályon kívül helyező végzésben felhívott ellentmondásokat feloldotta, a felek észrevételeire részletes nyilatkozatot tett, a kiegészített szakvélemény e körben sem hiányos, homályos, nem tartalmaz ellentmondásokat és nem áll ellentétben az egyéb bizonyítékokkal sem.

[45] A szakértő szakvéleményének alátámasztására hivatkozott az általa a 2013. és a 2015. években végzett kérdőíves felmérésre. Az ítéltábla annak fenntartása mellett, hogy ezen vizsgálat nem reprezentatív, rámutat, hogy a Kúria irányadó gyakorlata szerint a szakértői vélemény ilyen módon történő alátámasztása elfogadható. A Kúria Pfv.III.21.119/2018/8. számú ítéletében a szakértői vélemény aggálymentességét alátámasztó tényként értékelte a perbelihez hasonló szakvélemény kapcsán a szakértő által településtípusokra lebontva végzett kérdőíves felméréseket, az ekként figyelembe vett komplex adatállományt. A kiegészítő szakértői véleményben a szakértő kellő magyarázatát adta az értékcsökkenés a 2010. és a 2011. évre számított értékében mutatkozó eltérésnek is. A szakértő a becslés során figyelembe vett szakmai tények feltárása mellett becslését konkrét, megvalósult adásvétel adataival is alátámasztotta.

[46] A szakértői bizonyítás mellett az elsőfokú bíróság az alapeljárásban tanúmeghallgatást is foganatosított. tanú1, tanú2 és tanú3 is arról számolt be, hogy a perbelivel szemközti hegyen korábban felépített átjátszótorony közelében tapasztalt megbetegedéseket a környékbeliek összefüggésbe hozták azon torony működésével, melyre tekintettel a perbeli állomás elhelyezése a tanúkból félelmet, szorongást váltott ki (12.P.20.479/2015/17. sorszámú jegyzőkönyv). A meghallgatott tanúk ugyan a peres felek hozzátartozói, érdektelennek nem tekinthetők, ugyanakkor vallomásuk egybecseng az igazságügyi szakértői véleményben kifejtettekkel.

[47] Az elsőfokú bíróság ezen bizonyítékokat az 1952. évi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, okszerűen mérlegelve állapította meg, hogy a bázisállomás telepítése annak „tájidegen”, azaz az épített környezetet jelentősen megváltoztató jellegére és a bázisállomás vélelmezett egészségügyi károsító hatásától való félelemérzetre tekintettel a felperesi ingatlanok vonatkozásában a kártérítési felelősséget megalapozó szükségtelen zavarást megvalósította.

[48] Ahogyan arra az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott, az alperes mentesül a kártérítési felelősség alól annak bizonyítása esetén, hogy a bázisállomás létesítésére csak adott helyen volt lehetősége, más lehetséges helyen történő telepítés ugyanilyen zavarással járt volna, vagyis kisebb zavarással, hátrányokozással a torony létesítése nem volt kivitelezhető; objektíve nem volt más olyan telepítési helyszín, építési mód, műszaki megoldás, amely nem vagy csupán lényegesen kisebb mértékben okozott volna kárt, a választható más helyszín, építési mód, műszaki megoldás tőle el nem várható hátrányos

következményekkel járt volna saját tulajdonosi érdekeihez mérten (14/2013. Polgári elvi döntés). Az alperes azonban a perben ezt nem bizonyította.

[49] szakértő² igazságügyi hírközlési szakértő alapeljárásban adott, és a megismételt eljárásban is fenntartott szakértői véleményében rögzítette, hogy a bázisállomás létesítésére alkalmas magas objektum nem volt, társzolgáltatóknak nem volt olyan bázisállomása, aminek használata a perbeli bázisállomást kiválthatta, a völgy déli peremén található MT és Antenna Hungária tulajdonú tornyok csupán lényegesen rosszabb ellátást tettek volna lehetővé; kizárólagos alternatíva a bázisállomás északi irányú eltolása volt 70-120 méterre, mely esetben egy 25-32 méter közötti magasságú toronyra kellett volna azt elhelyezni. Ezen megvalósítás esetén a torony a lakóházakkal érintett területen kívül esett volna. Ezen elhelyezés hálózattervezési és szolgáltatásminőségi szempontból megfelelő lenne, azonban az alperes részére magasabb építési és fenntartási költséggel járt volna. Lehetőség lett volna továbbá a 'utca neve²' utcában más lakóházra telepíteni a bázisállomást a perbelivel azonos módon, ami azonban a zavarás mértékét nem befolyásolta volna. A bázisállomást már meglévő 2G-GSM hálózat bővítéseként telepítették, a domborzati viszonyok miatt a telepítés helye erősen behatárolt volt; nem volt arra érdemi lehetőség, hogy a bázisállomással kapcsolatban álló további bázisállomások előre átgondolt telepítésével azt a kimunkált alternatív helytől eltérő helyszínre telepítsék.

[50] Ahogyan arra az ítéltábla már a hatályon kívül helyező végzésben is kitért, az alperes által hivatkozott 279/2004. (VI.24.) közgyűlési határozattal elfogadott településrendezési terv általános mezőgazdasági borvidéki területekre vonatkozó szabályozásából nem következik, hogy az igazságügyi hírközlési szakértő által kimunkált alternatív helyen jogi okból a torony nem volt telepíthető. Szintén nem alkalmas ezen alperesi hivatkozás alátámasztására a Pannon GSM azon alpereshez írott tájékoztatása, mely szerint a tornyos állomás megvalósíthatóságát nem tartják valószínűnek.

[51] Az alperes fellebbezésében is hivatkozott, ... Megyei Jogú Város Főépítész Irodája által az alperes kérdésére megküldött levél szintén nem alkalmas annak bizonyítására, hogy az igazságügyi hírközlési szakértő által kimunkált alternatív helyen állomás nem volt létesíthető. A Főépítész Iroda a hivatkozott levélben is azt nyilatkozta, hogy szakértőként nem járhat el, csupán tájékoztatást ad. A Főépítész Iroda vezetője szerint a terület tájképvédelmi szempontú érzékenysége miatt kétséges, hogy 30-40 méter magas acélszerkezetű torony építése lehetséges lenne a megadott helyszínen. Azonban ezen nyilatkozat nem fogalmaz meg egyértelmű, kétséget ki nem záró álláspontot; továbbá kizárólag acélszerkezetes hírközlési toronyra hivatkozik, annak ellenére, hogy a hírközlési szakértő álláspontja szerint egyéb, úgynevezett álcázott megvalósítás is ismert. Az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő megkeresésére szintén a Főépítész Iroda ugyanakkor akként nyilatkozott, hogy kizárólag konkrét tervdokumentáció esetén tud csupán településképi véleményt nyilvánítani. Mindezek alapján az alperes a perben kétséget kizáróan továbbra sem bizonyította, hogy az igazságügyi hírközlési szakértő által kimunkált alternatív helyszínen és általa meghatározott műszaki megoldással a bázisállomás jogi okból nem volt létesíthető.

[52] A 13/2014. Polgári elvi döntésben is kifejtettek szerint a kimentés körében nem csupán az alternatív telepítési helyszíneket, hanem az alternatív építési módokat és műszaki megoldásokat is vizsgálni kell. szakértő² igazságügyi hírközlési szakértő szakértő¹ ingatlanforgalmi szakértő megkeresésére akként nyilatkozott, hogy léteznek olyan torony megoldások, amelyek a környezethez jobban illeszkednek, ilyenként jelölte meg az akár fából is készíthető monopol tornyot, illetve a fa utánzatú tornyokat (12.P.20.479/2015/112. sorszám alatti irat). Az alperes maga sem vitatta, hogy a telepítés idején már használt monopol fa tornyokat, csupán arra hivatkozott, hogy a perekben ilyen tornyok vonatkozásában is

állapítanak meg értékcsökkenést. Figyelemmel azonban arra, hogy a szükségtelen zavarás mindig az adott eset összes körülményének összevetésével állapítható meg, önmagában ezen hivatkozással nem zárható ki a perbeli esetben az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő által kimunkáltan kisebb értékcsökkenést okozó műszaki megoldás alkalmazása.

[53] A felperesek az igazságügyi hírközlési szakértő véleményének alátámasztására az ügynevezett álcázott tornyok magyarországi alkalmazását alátámasztó sajtóközléseket is csatoltak. Az alperes nem vitatta ezen tornyok létét. Azt, hogy a perbeli esetben ilyen torony műszaki okból nem volt alkalmazható vagy annak megvalósítása töle saját tulajdonosi érdekeihez mérten el nem várható hátrányos következményekkel járt volna, a perben az alperesnek kellett volna bizonyítania, saját előadásán túl azonban az alperes bizonyítást e körben nem indítványozott, a bizonyítatlanság az 1952. évi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperes terhére esik. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperesi hivatkozással ellentétben e körben a szakértői bizonyítás nem arra irányult, hogy korábban milyen torony építésére kötelezték volna az alperest, hanem annak vizsgálatára, hogy létezett-e és a perbeli esetben alkalmazható volt-e olyan építési mód, műszaki megoldás, amely szükségtelen zavarást nem okoz, vagy amely lényegesen kevesebb zavarással jár. Az 1959. évi Ptk. 100. §-ából következően ugyanis az alperes jogait kizárólag mások jogaival összhangban, így a felperesek ingatlanukhoz fűződő használati jogát nem vagy csak a lehető legkisebb mértékben csorbítva köteles gyakorolni; és ennek megfelelő építési, műszaki megoldást köteles választani. A szomszédjog megsértéséből eredő kártérítési felelősség alapja az a magatartás, hogy a létesítő saját lényeges érdekeinek sérelme nélkül úgy is eljárhatott volna, hogy ezzel nem vagy csak kisebb mértékben okoz kárt (EBH2010. 2219). Az elsőfokú bíróság mindezekre tekintettel jogszabálysértés nélkül vizsgálta az alternatív helyszínen ügynevezett álcázott torony létesítésével okozott érdeksérelmet az alperesi kimentés körében.

[54] Az ítéltábla egyetért azon felperesi hivatkozással, hogy a megvalósított érdeksérelem elsősorban a perben igényt érvényesítő felperesek vonatkozásában vizsgálendő. Az alapeljárásban beszerzett igazságügyi ingatlanforgalmi szakértői vélemény szerint ugyanakkor a kimunkált alternatív helyen történő megvalósítás, annak valamennyi megvalósítási módja esetén is valamennyi felperesi ingatlan vonatkozásában okozott volna értékcsökkenést, azonban annak mértéke bármely építési mód, műszaki megoldás esetén alatta maradt volna a megvalósult kialakítása által okozott értékcsökkenésnek. Amennyiben az alperes a lehető legnagyobb mértékű álcázás mellett a kimunkált alternatív helyszínen valósítja meg az állomást, a felperesek ingatlanaiban beállt értékcsökkenés csupán töredéke lett volna a perbeli magvalósítással beállt mértéknek.

[55] Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy a bázisállomás a kimunkált más helyen történő létesítése esetén is okozott volna értékcsökkenést a felperesi ingatlanokban, az ítéltábla a hatályon kívül helyező végzésében az alperesi kimentés körében tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alternatív helyszínen történő megvalósítás a felpereseken túl milyen körben okozott volna érdeksérelmet, annak felvállalása az alperes számára kirívóan aránytalan, töle el nem várható érdeksérelemmel járt-e volna. A Kúria Pfv.III.20.291/2018/7. számú ítéletében maga is jelentőséget tulajdonított annak, ha a más helyszínen történő megvalósítás a felpereseknek részben vagy egészben azonos zavaró hatást okoz, de emellett további személyek is érintetté válnak. Az ítéltábla által előírt mérlegelés a szakértői bizonyítás olyan továbbfejlesztését indokolta csupán, amely az érintett ingatlanok körét meghatározza, a tényleges értékcsökkenés meghatározása az érdekek összeméréséhez szükségtelen, az ítéltábla ezért az alperes fellebbezésében ezen értékmegállapítással kapcsolatosan előadottakat érdemben nem vizsgálta. Megjegyzi ugyanakkor, hogy a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az érdekeltek körét az [54] bekezdésben kifejtetteknek

megfelelő, lehető legkisebb zavarást okozó építési mód és műszaki megoldás alkalmazása, azaz a legnagyobb mértékű álcázás esetén kellett vizsgálni.

[56] Az alperes mind az elsőfokú eljárás során, mind a fellebbezésében állította, hogy a szakértői vélemény az alternatív megvalósítási helyszín által érintett ingatlanokra vonatkozó megállapításaiban is az 1952. évi Pp. 182. § (3) bekezdésében meghatározott hibákban szenved.

[57] Az alternatív helyszínen történő megvalósítás esetén érintett ingatlanok körének meghatározása az 1952. évi Pp. 177. § (1) bekezdése alapján szakértői bizonyítással volt lehetséges. A szakértő az érintett ingatlanok körét azon lakóingatlanokban határozta meg, amelyek területéről valamely hírközlési építmény látszódhat. Ezen szakértői módszert az alperes kizárólag a vizsgálat lakóingatlanokra történt leszűkítése okán sérelmezte. A szakértő ugyanakkor a szakértői vélemény kiegészítésében kellő indokát adta az alkalmazott módszernek, kifejtve, hogy az egyéb ingatlanok (kül- és belterületi út, külterületi gyeplelő, belterületi beépítetlen terület) egyaránt csak időszakosan, rövid ideig használt; azok értékét más ingatlanpiaci tényezők határozzák meg. A szakértői vélemény e tekintetben nem szorul kiegészítésre, a szakértő által is ismertetett indokok alapján ezen egyéb célú ingatlanokat vizsgálni nem szükséges. A szakértői véleménnyel ellentétben az ítéltábla álláspontja szerint ugyanakkor az érintett ingatlanok között kell figyelembe venni az átjátszótorony létesítésekor még nem beépített 11589/2 helyrajzi szám alatti ingatlant is, figyelemmel arra, hogy ezen időpontban ott már folyamatban volt a lakóingatlan építése; az építési engedély módosításának szakértő által felvetett indokoltsága önmagában is zavarást valósít meg. Ezen további egy ingatlan figyelembevétele ugyanakkor a per érdemi eldöntésére nincs kihatással.

[58] Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 47. § (4) bekezdése határozza meg a szakértői vélemény kötelező tartalmát, melynek b) pontja szerint a szakértő csupán röviden köteles ismertetni a vizsgálat módszerét. A szakértő ennek eleget téve 12.P.20.160/2020/80. sorszám alatti szakértői vélemény kiegészítésében részletesen nyilatkozott arról, hogy mely módszerrel határozta meg az érintett ingatlanokat, mely előadását az alperes észrevételeire tekintettel 112. sorszám alatt kiegészített. Rögzítette, hogy helyszíni szemlét fogantatosított, beszerezte a Geodézia és Térképészeti Zrt. szintvonalas térképét, illetve letöltötte az annál részletesebb helyi szabályozási tervet, az illetékes építési hatóságtól és levéltártól bekérte a potenciálisan érintett ingatlanok adatait, majd számítógépes terepmodellező programot használt, a növényzetet a Google Earth történeti képei alapján modellezte. Ezen adatok csatolása a szakértői vélemény kereteit meghaladja. Ugyanakkor a szintvonalakat tartalmazó helyi szabályozási terv az alapeljárás iratai között, szakértő2 hírközlési szakértő szakvéleményének CD mellékletén rendelkezésre áll, az egyébként - ahogyan a szakértő is utalt rá - nyilvános internetes honlapról letölthető. Szintén bárki számára hozzáférhető a Google Earth szolgáltatása. A 12.P.20.160/2020/80. sorszám alatti kiegészítő szakértői vélemény mellékleteként pedig a szakértő a rendelkezésére bocsátott helyszínrajzokat, térképmásolatokat, alaprajzokat csatolta. A szakértő kiegészítő szakértői véleményében az egyes ingatlanok vonatkozásában készített ábrákkal is alátámasztotta szakértői véleményét, mely ekként nem szenved az 1952. évi Pp. 182. § (3) bekezdésében meghatározott hibákban.

[59] Az alperes továbbá sérelmezte a szakértő által alkalmazott módszert is. A szakértő a már felhívott 112. sorszám alatti szakvélemény kiegészítésben részletesen nyilatkozott arról, hogy az alperes által indítványozott drón segítségével végzett vizsgálat miért nem indokolt, az alperes saját – szakmailag alá nem támasztott – álláspontja a vizsgálat szükségességéről nem alkalmas ennek vitatására. A Szaktv. 47. § (1) bekezdéséből következően a szakértő a vélemény elkészítésének módját, az alkalmazott módszereket és

eljárásokat maga választja meg; az alperes pusztán előadása nem alkalmas annak valószínűsítésére, hogy a szakértő által alkalmazott módszer nem megfelelő. A szakértői véleményben foglalt megállapítások bizonyító erejének lerontására önmagában az alperes életszerűtlenségre alapított nyilatkozata, valamint az általa ismeretlen módon egy villamos tartóoszlopról készített fényképfelvételek nem alkalmasak.

[60] Megalapozatlanul sérelmezte továbbá az alperes, hogy az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő nem foglalkozott az alternatív helyszín megvalósíthatóságának jogi lehetetlenségével; a Szaktv. 47. § (6) bekezdése kifejezetten tiltja, hogy a szakértő jogkérdésben állást foglaljon.

[61] Az immár aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény szerint az alternatív helyszínen megvalósított bázisállomás nagyságrendileg azonos számú ingatlan használatát zavarta volna, nem bizonyított tehát, hogy az az érintettek körére is tekintettel az ezen helyen történő létesítés az alperestől el nem várható hátrányos következményekkel járt volna saját tulajdonosi érdekeihez mérten. Mindezek mérlegelésével az ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően az alperesi kimentés sikertelenségét állapította meg.

[62] Az ítéltábla ugyanakkor nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a kártérítés mértéke körében. Az igazságügyi ingatlanforgalmi szakértő alapeljárásban beszerzett 12.P.20.479/2015/112. sorszám alatti kiegészítő szakértői véleményében és a megismételt eljárásban beszerzett 12.P.20.160/2020/121. sorszám alatti kiegészítő szakértői véleményében is akként nyilatkozott, hogy a bázisállomás az igazságügyi hírközlési szakértő által kimunkált más helyszínen való megvalósítása esetén – annak bármely kivitelezése mellett – is okozott volna a felperesi ingatlanokban értékcsökkenést; a szakértő ennek mértékét is kimunkálta az egyes ingatlanokra lebontva. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy figyelemmel a szakértői véleményben foglaltakra, az ezen alternatív helyen, a kimunkált megoldással történő létesítés szükségtelen zavarásként nem lenne értékelhető, azt tehát a felperesek túrni lennének kötelesek. A szükségtelen zavarással okozott kártérítés körében követett jogi megoldás kártelepítési, kockázatmegosztási elemére [36] tekintettel az alperes csupán azt a kárt köteles megtéríteni, amelyet a szükségtelen mértékű zavarás okoz, azon értékcsökkenést, amely az alternatív helyen történt, szükségtelen zavarásnak nem minősülő létesítéssel az ingatlanokban bekövetkezett volna, a felperesek tartoznak viselni. Az ítéltábla az [54] bekezdésben kifejtettek tekintettel a felperesek vonatkozásában mindenképpen beálló, azaz elkerülhetetlen értékcsökkenés mértékével (melyet a szakértő 12.P.20.160/2020/121. sorszám alatt dolgozott ki) csökkentette az alperes által a felpereseknek megfizetendő kártérítés összegét.

[63] A felperesek pernyertessége ugyanakkor erre is tekintettel közel teljes (92%), figyelemmel az 1952. évi Pp. 81. § (2) bekezdésére is, az ítéltábla az elsőfokú bíróság által a felperesek javára megállapított perköltség összegét ezért nem érintette, figyelemmel arra is, hogy az alperes a perköltség számítását a fellebbezésében nem sérelmezte.

[64] Az ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatva az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét részben leszállította, egyebekben azt helybenhagyta.

[65] Az ítéltábla észlelte, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező része és az indokolás [148] bekezdése eltérő összegű perköltséget tartalmaz, mely esetben az ítélet rendelkező része irányadó. Észlelte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság vélhetően elírás folytán az V.-VI. rendű felperesek vonatkozásában a keresetben meghatározott kártérítési összegnél (1 723 125 forint) magasabb, míg a VII.-VIII. rendű alpereseknél a keresetben foglalt összegnél (2 506 750

forint) kevesebbet ítelt meg; azonban az ítélet részbeni megváltoztatására tekintettel ez nem bírt jelentőséggel.

[66] Az alperes fellebbezése kisebb részben eredményre vezetett, az ítéltábla a másodfokú eljárással felmerült költség viseléséről az 1952. évi Pp. 81. § (1) bekezdésének alkalmazásával rendelkezett. Az alperes oldalán a 8%-os pernyertességéhez igazodó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjat (68 525 forint) vett figyelembe, melyet beszámított a felpereseket 92%-os pernyertességükhöz igazodóan ugyanezen jogszabályhelyek alapján megillető ügyvédi munkadíjba (788 043 forint), és az ezek különbségeként adódó, kerekítéssel meghatározott 720 000 forint ügyvédi munkadíj, valamint az ezen összeg után számított általános forgalmi adó megfizetésére kötelezte az alperest.

[67] Az illetékekről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 51. § (1) bekezdése alapján jelen másodfokú eljárás illetékmentes volt, az ítéltábla az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján megállapította, hogy az alperes által a fellebbezésen lerótt 2 500 000 forint illeték visszatérítésének van helye. Az illeték tényleges visszatérítéséről az Itv. 81. § (2) bekezdése szerint az adóhatóság rendelkezik.

Debrecen, 2022. szeptember 8.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró